
Szindbád és az ő fia

SAJÓ ANDRÁS

– Ha az ember megöregszik: nem nagyon válogat a megélhetési módok között – kezdte Szindbád egy napon, amikor felébredt benne a lelkiismeret, hogy fia nevelésével keveset törődik.

Szindbád fia mekegett, mint a bárány:

– Már megint mindenféle vénasszonyokkal akar összehozni, akik azzal gyötörnek, hogy fejtesem meg az álmaikat?

De Szindbád fia csak akkor ijedt meg igazán, mikor valami útravaló készpénz után kutatván rozsdás szivaros skatulyákra bukkan atyjaura veres utazóládájában.

– A szivar végébe húzódik a nikotin – oktatta szelíden Szindbád az elébe tárt szivarvégek láttán, melyek nagyatyja örökségéből maradhattak. – Lesz még, aki elpipázza ezeket! – Azzal kiragadta a fia utálkozó kezéből egykori jelesebb ejtőzések maradékát.

És most ezt viszi vendégségbe!

Szindbád fia kiszaladt a szobából és a levegőt kaszálta nagy dühében. Menjen az öreg maga, ha mehetnékje támad. Csakhogy ha egyedül hagyja, valami remegő velővel találkozik, annak nem tud ellenállni, s az a halála lenne. Jön az epeömlés. Vagy elábrándozik egy fakult harisnyakötő felett a mocskos ködfényt vető utcai lámpás alatt, s megint előállítják poézisben járatlan hatósági emberek.

Szindbád fia összeszedte apjának a váltás fehérneműt, s közben a magára mért szerepével viaskodott, halk átkozódásokkal. Várta, hogy kiesik a veres utazóláda alja, hát odakészített egy sportszákot az útra. A láda kopott szőréen világosan látszott egy pisztolygolyó nyoma.

Szindbád mindig adott arra, vasalt inge, alsóneműje ne gyűrődjön, a sportszákából tehát vita támadt.

A veszprémi taxis vállalkozó, akit fiákeres helyett Szindbád fiának sikerült felfogadnia, inkább a söröspalackok kedvelője volt, mint a borosedényekének, s az útszéli csárdában, ahogy a kocsmáros kipattantotta a kupakot, a vállalkozó kiragadta a kezéből az üveget és nyomban a szájához kapta az üveg nyakát, mert véleménye szerint nagy kár volna a kifolyó habért.

Szindbád fia az asztalon hagyta a maga italát. Amúgy is hűgyszerű a sápadt hazai ser, de ez még langymeleg is. Apja a bajuszát simogatta. Ő már csak hideg csapvizet ivott mindenfelé jártában. Mióta is?

Felfelé haladtak a Bakonyban, s a kiszolgált motor zihálását hallva lépésre fogta a kocsit a vállalkozó. A szalonna fehérségű nyárfák tövében kivehették az eldobált tejeszacskókat, a betyárkalapokhoz illő sötét orgonavirágok szinte körbefontak egy évtizede megunt Szarátov II. hűtőgépet. Ha felnéztek, a nyárfák alsó ágai szárazon meredeztek. Szindbádot ez Georgina, a rég nem látott, s már akkor is a pályától visszavonult színésznő karjára emlékeztette, amint lehúzza könyökön túl érő kesztyűjét, hogy elsimítsa Szindbád homlokáról azt a kevés avas színű haját, amit most is, hogy meg-megálltak, gondosan előre igazított.

– Nem érdemes már utazni Magyarországon – panaszkodott Szindbád a fiának. Egyáltalán, hová lettek a kocsmárosok? Az nem lehet, hogy mind utánazsökött volna a vándorszínészeknek!

– A vándorszínész is mind letelepedett! Kocsmát tartanak – okvetetlenkedett Szindbád fia.

– Miféle kocsmárosok ezek – dohogott Szindbád. – Mind rosszkedvűek, és hagyják, hadd verje ki a képüket a borosta, mint a tiedet is! Az ilyen embernek honnét lenne kedve kiválogatni, melyik csirke való rántani, melyiket kell inkább tojónak megtartani?

A veszprémi taxis böffentett egyet, s hogy jóvátegyje, hátraszólt cipőpiros arculatával:

– Mindjárt Palotán vagyunk.

– Várpalota kedvemre való hely. Csak ne menj be olyan házba, ahová sok keréknyom vezet. Az

ablakok nem túl magasak, és ha függöny lenne rajtuk, a számukból sejtethed, mennyi a jószág hátul, be se kell menned.

Szindbád a fehérműolvasásból is kifaggatta a nebulóját, a miderek és mindeféle kötők száradásáról, mint indián nagyfőnök a rokonszenves, de mégiscsak sápadtarcú neveltjét. Szindbád fia – bár erre kevés oka lett volna – néha úgy érezte, az öregúr évtizedek óta nem húzotta le harisnyakötőt. A fűzők, amikről szólt, mintha egész megsárgultak volna az évektől, amióta Szindbád nem bontogatta őket.

– *Legjobb dolog olyan udvarban megfordulni, ahol a gyalogutat benőtte a fű, a kisasszony a kút tükreben nézegeti magát...*

– Ezer éve bevezették a vizet minden házba – morogta az ugrifüles.

– *Általában, ahol valami gyász vagy bánat mutatkozik a háznál: olyan helyen érvényesülhet a tapasztalatlan ifjúság is.*

– Helyben vagyunk – gondolta Szindbád fia –, megint meg akar házasítani. És éppen Palotán! – Palotát különösen lehangolóan találta, de azzal a szilárd eltökéltséggel indult az útnak, hogy engedelmesnek mutatja magát. Hátha egyszer sikerül. – Ha mindazon kedves hölgyeket feleségül kellene vennem, akivel szemben atyámnak adóssága van... még ha a férjzeteket ki is hagyjuk, igencsak híres bigámistává tenne. Azazhogy, mi a többesszáma a bigámistának? Multimista? – és felnevetett, megerősítve atyjában a szomorú gyanút, hogy kicsinyt hibbant vagy lágyagyú gyermeket termett egykori szórakozottsága.

Szindbád egyébiránt óva intette báránkjától mindazoktól, kiket valaha módja volt csodálni, s akiknek egy-egy fáradt fényű délutáni órán tán tovaröppenő csókot hintett a kézfejére...

– *Engem már csak a fiatalság érdekel* – fejezte be Szindbád a fiának szánt útmutatást. Az a makacs fény a szemében sehogy se illet hangja bágyadt vonakodásához.

Az arc, amely egy ablak mellett feltűnt, s melynek tulajdonosát Szerenádi Szerafinként nevezte meg Szindbád, jelenthetett bűvást egy megöregedett lókupecet, aki összevont, kimélyült szemöldökével egész életében azt az utat kereste, amelyen lopott lovaival toványargalhat.

Szindbád fia be volt avatva a férfiarc varázserejének minden titkába; a tanítás pedig az volt, hogy sose lássék az arcon, hogy lelkesedik minden érdemes fehérmép iránt; s melyik ne érdemelne meg?

– Azt kell elhitetni velük, hogy csak az ő láttukra ül ki a képedre ez a bamba odaadás, ... ha már többet mutatni nem vagy képes.

Tizenhat éves volt Szindbád fia, midőn először kapott ebből a táblaolaj-intelemből. A levicai patikus lánya esküvőre készült a sánta tanítóval, és Szindbád fia szerelmes volt, és a bölcsességhez még hátha is verték. A házasság majdnem elmaradása és atyjának ebben játszott jeles szerepe miatt a bárány elbujdokolt volna, csak még nem tudta, hová lehetne. Hja, akkor Szindbádnak megvolt még mind a haja, habár őszült erősen.

Szindbád naponta kétszer borotválkozott; a habot pamaccsal kente és a késnek a nadrágszíjon fent tükörsima élt. Nagyon praktikus neszesszerjei voltak; ajándékban a nők sem túl fantáziadúsak; vagy talán Szindbádról mindjárt az elutazás jutott eszükbe.

Szindbád nagy tisztelettel közeledett az öreg lóköthöz.

– *Miféle szél hozott ide?* – kezdte Szerenádi rideg, visszautasító hangon. – Öregember lettél Szindbád; ne foglalkozzunk semmi görbe dologgal, leányrablással végképp ne.

– *Leányrablás!* – kiáltott fel Szindbád és vele egy ütemre a fia.

– *Még ez hiányzott!* – hüledezett a mekegi gyerek.

A vén rabló legyintett:

– *Nem csináltunk semmi nagy dolgot, tiszta lelkiismerettel várom a halálom óráját.*

Szerenádi dolga volt elcsábítani az üldöző csapatot, míg Szindbád a bécsi gyorson a hálókocsi kalauzának busás borraalót adott.

– *És igaz, hogy itt, Palotán is?* – faggatózott Szindbád fia.

A vén lóköthő ezt keményen tagadta. Trencsénben, esetleg, igen, ott még templomból is.

– *Miért van az – töpregett Szindbád fia –, hogy a szöktetések okozták a vén dúvadnak a legnagyobb izgalmat? Ha hagyom beszélni, az élete egyetlen várakozásban telt, hátha az egy pillanatra kivilágosodó ablak előtt elsuhan egy árnykép. Ha megszedül és vért kell pumpálnom a fejébe, mindjárt szöktetések emlékével kell előállnom.*

De arról mindig is hiába kérdezte atyját, mi bírhatta az asszonyokat a bolondságra, miért engedték magukat. Szindbád, a nebuló javíthatatlanságától elkedvetlenedve csak legyintett:

– *Nem érdemes megérteni a női lelket, csak játszani tud rajta.*

– *Hát most miben sántikálsz?* – fordult Szindbádhoz a házigazda.

A kérdezett őszintén felsóhajtott:

– *Elhibázott életemet akarom jóvátenni. A fiamat akarom boldoggá tenni, mert én egész életemben szenvedtem a nők miatt.*

S itten következett néhány formás eset, mindenféle zárrakkal, magas falakkal és más akadályokkal, továbbá féltékeny férjekkel, hogy Szindbád fia csak hüledezve pillogott hol egyik, hol másik roskatag rablólovagra. Atyja kezében csendesen remegett a szivar, talán az emlékek zenéjére:

– Minden törvényszéki írnok, adóhivatalnok, úrmester meg tud házasodni, ha ehhez kedve van. Miért ne tudna megházasodni az én fiam is? Kettőnket is eltarthatna egy asszony, és különben is szeretnék fiam vagyónával magam spekulálni.

– De miért pont Várpalotán?! – jajongott a megoldás kulcsa.

– Csak ne becsüld le Palotát – fedtte Szerenádi úr.

Szindbád csendes családi otthon után kíváncszott, mit számít az már öreg embernek, Várpalota, Tenderes vagy Nizza. Csak a levegő legyen tiszta, s virágozzék a hárs. De még jobb, ha a fiatalok maradnak, s ő messziről képzelet magá elé a boldogságot egy nagy fa alatt, napsütéses padon, amikor a menyecske tavasszal a virágmagokat elveti.

Szindbád fia döbbenet hallgatott. Még megéri, hogy az apjából szent ember lesz, s elrepül a templomtoronyból, mint egy középkori szerzetes.

– Mindazonáltal – szól Szindbád úr, ki a lehetőségeket mindig számba veendőnek tartotta, csupán csak azért is, hogy fittyet hányjon nekik, s elgondolkodván megismételte –, mindazonáltal, talán Várpalota sem a régi. Akad-e itt arra méltó lányka, hogy az én fiamat tegye boldoggá?

Nem szerette volna, ha valami csoroszlya teszi elé öreg napjaiban az aranylő diólikőrt.

– Rómában nem kérdezném – tette hozzá merengve –, Berlinben sem. Désen, emlékszik tisztelt barátom, Désen sem kérdezném. Ámbár ez a mostani válság Déssel is elbánt.

– Legfeljebb a növendékeim jönnének szóba; de azokat mégis illenék megóvnom – s az öreg büntárs e kötelességet felismerve még mogorvább képet vágott, mint akinek a tisztiorvosi felülvizsgálat eszébe juttatja az epebaját.

– Hát miféle tanítványaid lehernek Neked? – hüledezett Szindbád, ki a szabad ipargyakorlással szemben mindenkor a céhes fegyelmet kedvelte.

Szerenádi egy roskatag pianínó felé bökött, melyről a fekete máz az ütközésektől és a rátelepedett söröskorsók túlcsergő habjától igencsak megkopott.

– Szerenádi, én társam annyi nemes vállalkozásban... és a zene! – Szindbád, bár a nevetheknek igencsak kínozza, alázatosan meghajolt.

– Mindjárt itt lesz az egyik – állította Szerenádi. S valóban, alighogy megkondult a palotai templomtorony harangja, elfogult kis kopogások hallatszottak.

– Az ilyen kopogás gyengéd jellemet takar – sziszegte Szindbád a fia felé, s csillogott a szeme. Kemény kézzel megragadta a kerge birka csuklóját, mielőtt az az ablakon távozott volna, hogy ne kelljen megint egyszer szégyenkeznie. – Te csak bólogass, de mértéktartón – parancsolta Szindbád. – Első találkozásra a titokzatosság is elég lesz.

– Klein Sári kisasszonyt bemutatom a főigazgató úrnak.

Szindbád csippentett a szemével a fia felé. A kisasszony éppen az a falusi leányzó volt, akit a befőttes üvegek közé képzelt, hozzá derékig lebontott, koromfekete hajsátor már csak simogatni való ráadás. Egyben eltelt sárgálló barack, meg mázas csuprocskába zárt sűrű szilvalekvár jutott eszébe Sárikáról, s hogy milyen az, ha a Sáríka kibontott hajjal száguld felénk tavasi mezőn. Sáríka nyomban felizgatottá lőn az őszhajú finom főigazgató és kisportolt kísérelője láttán.

– Játsszék egy kis próbát a főigazgató úrnak – unszolta Szerenádi tanár úr.

– Ez még nem vizsga – nyugtatta Szindbád, s maga húzta a kisasszony alá a forgószéket, amelyen játszani rendeltetett.

– Mit tetszenek parancsolni? – szepegte a leányzó, s az izgalomtól örvendetiesen pihegett számottevő keble, ami Szindbádot még a baracknál is jobb kedvre derfette.

– Nocsak... hadd nézzük előbb a kéztartást!

A leányzónak tömpe ujjacskái voltak, minek okán inkább eldugni szerette volna a kezét, a bőre pedig száraz és vörös, hiába kente. Szindbád áhítattal simította meg. Fialat bőr, ruganyos.

– Játsszon hát! – szól közbe a Szindbád fia. Ismerte a hajóst, amikor fölszedi a horgonyt.

– Jaj! – szepegte a leányzó, még mindig a Szindbád tenyere alatt nyugtatva riadt galamb kezecskéit. – Csak Bachot ne tessék tőlem kérni.

– Nem, azt semmi esetre sem – nyugtatta Szindbád némi fájdalmas lemondással.

Sáríka egy Mozart darabot ajánlgatott, de Szerenádi, kiben kiszellőztethetetlenül kavargott sok régi vörös szalonok dohányfüstje, meg az ottani púpos, csipás zongoristák bánata, elárulta, hogy a kisasszony-

nak igen kellemes hangja is van, miáltal ígéretesen emlékeztet Hollós Ilona művészetére. A *Reszket a hold* c. nótát javallta előadni, saját kísérettel.

– De azt már mégse engedhetjük! – lelkesedett a főzeneigazgató, s intésére a fia megadón csapott a lehangolón lehangolt pianínó új piszoktól ragacos billentyűire.

A kisasszonyban valóban akadt némi hang, s a megilletődéstől csak finomabbaknak tűntek a vágyteli pianók. Különbösen igen hamar sikerült a főzeneigazgató snájdig segédjével egy ütemet találnia, s míg dalolt, le se vette tekintetét az ifjú kíséroról. Szerenádi, a Szindbád féle zenének régtől nagy értője gyanította, hogy a kisasszony tekintetét nem csak a ritmus megőrzése fűzte az ifjú kíséror szemére. Ráadásul, ahogy az utolsó strófa véget ért, a Szindbád fia valami bonyodalmas rögtönzésbe csapott, mely az eredeti dallamot előbb ragtime-ba fegyelmelte, aztán egy szívbemarkoló Chopin-szerű etűdbe vitte át. Sáríka kisasszony még egyre csak bámulta, de csak a kezét az ifjú Mesternek, mert jól neveltnek tudta magát, s feltételezte, hogy a billentyűzést, azt joga van bámulni tanulmányi céllal.

De micsoda ujjak is ezek; csupa kecs és erő, egy igazi nagy művészé, hosszú ujjak, amelyet Pesten se látott, pedig édesanyja számos matinékra is fölvitte.

Szindbád köhögött, mire a fia egy kádencia közepén megkönnyebbülten lecsapta a pianínó fedelét, mintha azon mérgeződött volna meg, hogy a h-moll akkord nem akart megszólalni.

– Voilá, a művészet – állapította meg Szindbád, orcáján annak a bűvésznek az elégedettségével, aki cilinderéből galambot akart előhúzni, de rögtön sasmadarak kerültek elő onnan. – Nekünk most értékelnünk kell a Magácska teljesítményét. Tudja mit, addig megmutatja a segédemnek az itteni főbb nevezetességeket.

– A templom Árpád-kori alapokra épült – készségeskedett a kisasszony.

– Azám! S a toronyba vezető lépcsőket ne feledjétek megszámlálni, szerencseszám, ha jól emlékszem, éppen hetvenhét... – Szindbád nem mondta, miféle szerencsét hozott neki a sok-sok forduló, s mint úriember, el nem árulta volna, kinek az alakjában érte ott a szerencse egykoron. – Vedd karodra Sáríkat!

A lányka arcára akkora pirosság ült, mint a legszebb mázzal bevont kancsón a tulipán.

– A derekára tedd a kezéd – kiáltott ki az ablakból Szindbád a fia után, s hosszan nézte a fiatalokat, ahogy a templom felé ballagtak egy csapatját veszített liba nyomában.

A templom nem sokat árult el az Árpád-korról, viszont minden tekintetben egy helyi építőmester, meg a plebános kedvtelésének látszott. A toronyból azonban pomás látvány nyílt, egész a távoli dombokig. De ahelyett, hogy az ígérkező tavasz előleg-színeiben gyönyörködtek volna, a Bábel presszóba ültek be, s előírászerűen gyöngyöző Colát ittak, Palota dicsőségére, hideg, bár cseppet ragacos üvegből. Szindbád nyomdokán, ki egykor a sörhabok osztályozását vitte tőkélyre, a fia is elhatározta, hogy összeírja, miféle habok képződnek e szódázott italokon.

– Hm – töprengett Szerenádi –, és ha a fiad elcsábítja a növendékeimet?

– Ugyan már hol?

– A toronyban. A toronyban, a káposztás kertben... mit tudom én. Annál jobban tudják a fiatalok. Nagyon ütötte a billentyűket ez a te fiad. *Ti tovább utaztok, én itt maradok.*

Am most megérkezett a második növendék is. Erre már Szindbád is felállott a zongorától. A hölgy hússzín, szikrázó selyemharisnyát viselt és hozzá feszes rövid szoknyácskát, mely érvényesülni engedte a szépen kerekedő formákat. A hölgy még elemi iskolásként kezdett zongorálni, s csak megboldogult férjéért, ki Palotán bírt fuvarengedéllyel, s ahhoz nagy kertés házzal, gyümölcsösselel, hagyta oda Veszprémet, hol iskoláit végezte. De a kultúráról nem mondott le, soha! Ezért járt Szerenádi óráira is. A művészet volt az élető kapocs, melyen a nagyvilággal viszonyt folytathatott. S mivel úgy döntött, nem adja fel a reményt, a palotai fodrászat segítségével haja szökeségét is megőrizte. Az elfojtott vágy szenvedélyesnek mutatta minden mozdulatát, s ahogy a *Kis kezek, nagy mesterek* kottájából az első darabbal végzett, Szindbád lelkesen gratulált Szerenádi úrnak a növendéke kiváló előrehaladásához.

– Ha majd még azt is megérzi, hogyan csalja elő a szív hangját..., dehát azt Szerenádi kolléga nem tudhatja. Ha megengedi, ezt a leckét én adom. – És egy fejedelmi mozdulattal útjára bocsátotta Szerenádit, igyon az egészségükre, a segédje kontójára.

– Nem érződne a játékomon, amit érzek? – kérdezte a hölgy bánatosan, hogy magukra maradtak Szerenádi kísértetszobájában. – Pedig bennem sosem haltak el az érzések – mondta kissé szemrehányón –, hiszen van arra még időm.

– Félreért – szabadkozott Szindbád. – Szerenádi barátom leveleiben sokat olvastam nagyságodról... Nemcsak

mint zenei tehetséget dicsérte, hanem ami fontosabb, hogy ritka lelki finomság társul a szép hanghoz. Nekem elég volt, ahogy leütötte az első akkordot. Ön egy finomság.

– Köszönöm, hogy megérzi bennem a romantikus lelket.

– Megérezem és megbecsülöm.

– Anyám is romantikus lélek – vallotta épp e pillanatban Klein Sárika, végeérhetetlen mondatpatakja közepére vetve egy újabb fodrozódó habot. Szindbád fia szórakozottan babrálta a kisasszony bársonyjéft idéző haját.

– Romantikus – ismételte Szindbád fia, mintha megint rozsdásodó hűtőgép került volna a frissen kizöldült mező közepére.

– Tőlemtől is inkább romantikus – dicsekedett a kisasszony. – Azért is járunk zongorálni. Mindig rögtön utánam következik. De nem versenyzünk, mert ő jó barátom akar lenni. Épp most produkálja magát a főzeneigazgató úr előtt.

– És romantikus? A te anyád romantikus? – kérdezte újfent Szindbád fia, mintha valami megcsípte volna.

A kisasszony bólintott. Egyetlen palotai férfi szájából nem hallotta még azt a szót, hogy romantikus. A Szindbád fia ráadásul bordó zakót és mélyzöld nadrágot viselt, mint amilyet a bankfiúk vesznek az első nagy fizetésből, és hozzá háromnapos szőr lepté a Condottiere képét, amitől egészen Klein Sárika kedvenc magazinja népszerű modelljére hasonlított.

Ekkor, Szindbád fiának legrosszabb sejtelmeit igazolandó, Szerenádi úr vidrapofája köszönt feléjük:

– A főigazgató úr még examinálja kicsit, Sárókám, az édesanyádat. Ráadásul – förmedt Szindbád fiára – Lisztől választott darabot.

– Csak nem a Szerelmi álmokat? – hüledezett Szindbád fia.

– Azám! S mi még Lisztben seholy se járunk – sóhajtott az előadás sikere feletti aggódással Szerenádi.

– Ott kell lennem a vizsgáztatáson! Igyekszem vissza – szólott hirtelen Szindbád fia, még annyit sem kérve a meglepett leányzótól, hogy várná meg.

Szindbád fia alighanem megterhelte a lélegzetvételét, ahogy túlságosan is szaporákat lépve igyekezett vissza a zeneleckéhez, mert *haragos köhögéssel állt meg az ablak alatt*. De atyjaura – egy darabig legalábbis – nem zavartatta magát. A vidéki élet szépségeiért lelkesedett egy hölgynek, ki inkább Sárika nővérének, mint anyjának illett volna. Az ablakon át kihallatszott Szindbád lelkesedése:

– ... ilyen helyen, mint Palota, bármely üzletből elélnék, ha egyébként finom érzésű társra lelek.

A hölgy készségesen többre tartotta a társas együttlét és bensőséges kapcsolat tiszta melegét a nagyváros rideg fényeinél:

– Pár napra persze mindig felugorhatunk, Operába, meg a színházi szezon idején. Ma már nincs oly messze Palota Pesttől.

Szindbád fia, belátván, hogy ha megfullad, sem érdemesítik figyelemre, beljebb került, s atyja ingerült kacsintásával mitse törődve, a főigazgató úr fiaként mutatkozott be. Még kezét is csókolt, egészen atyja útmutatása szerint. „A pillantás az elnyújtott, de nem erőszakos kézcsók alatt mindvégig rabul tartja a hölgy tekintetét.” Az özvegy éppoly piros lett, mint Sárika.

Szindbád fia az állandó pesti élet mellett emelt szót. Egy ilyen muzikálisan érzékeny hölgynek, amiről ő Szerenádi tanár leveléből értesült – s az érzékenység kicsoda kincs a mai anyag- és agyagelvű világban! – vétek egy Várpalota-szerű helyen elvesznie a világ számára.

– Mert mit is lehet itt csinálni, ilyen befőttdunsztoló helyen? – kérdezte ártatlan tekintettel, mintha tanácsra várna, atyjától, ki kedvetlen vetette magát Szerenádi macskaszagú, foszló huzatú foteljébe.

– A befőttek – kezdte Szindbád, bársonyos hangját régi befőzések és befőttesüveg-érlelő dunyhák emlékének melengerve.

– Ugyan már, az a sok fáradság... korszerűtlen, meg hízlal is. – Az özvegy igen tartott az elhízástól.

Aztán a Szindbád fia, ahogy szigorú, erkölcsös emberhez illik, mintha tényleg az a bankfiú lenne, akinek már látszott, a következőket mondta:

– Az embernek számolnia kell azzal, hogy miből fog megélni öregségére. Zongoraleckét akar adni vénségére Palotán, vagy pedig kocsikázni akar Veszprémben és egyéb fővárosokban? Élvezni akarja az életet, vagy pedig rabszolgája akar lenni a létnek?

– Mindig ezt mondtam – szakította félbe a kölyköt Szindbád, a maga védelmében.

A Szindbád fia még sokat mesélt az újabb mulatókról Pesten, s hogy hol, merre járt nyáron Olaszországban, hideg limonádék nyomán.

Aznap estére a boldogult Klein fuvaros házába szálltak; a kocsisuknak nyoma veszett, a vonatot lekésték, s nem sérthették meg az özvegyet, ki igen ragaszkodott a látogatásukhoz.

A szoba, melyet a múlhatatlanul szőke özvegy felnyitott nekik, saját egykori hálószobája volt, a sötét fényű szekrények tetején almák dacoltak a csöndes dohsszaggal; a dupla ágy puha dereka jólesően kényeztette Szindbádot, de az elpuhult gödölye csak panaszkodott, mekegett, hogy ilyen süppedős aljaton nem engedi őt a gerince alunni.

Ami alighanem igaz is lehetett, mert éjjel után lábujjhegyen kióvakodott a szobából, bizonytalansággal keresve, s csak hajnalban támolygott vissza; ám bár nem sok jelét mutatta, hogy másutt meglelte az éjszakai nyugalomát. Szindbád viszontagságos élete során megtanulta, hogy mindig készen kell állni szökésre és szöktetésre, s hiúz módra aludt, ám egy sóhajtással sem árulta el, hogy felriadt a fia kétszeri neszezésére. Hanem a másodszori zavarás után már nem tudott elaludni, hanem ahogy megvilágosodott, köntöst kapott magára és kiment, hogy megszellőztesse a fejét.

Csak harangszóra került vissza, s ahogy vizet öntött a dupla tükör elé állított lavórba, hogy megberetválkozzon, a megfáradt gödölye is felriadt. Még álomittas hangon mekegte:

– Csak nem akar összeállni ezzel az özvegygel?

Szindbád a tapasztalt ember bizalmaskodását érezte a fia mekegésében, s kioktatón felelt:

– Özvegy asszonyosság éppen arra való, hogy férjhez menjen. S ne hidd, hogy az évszakok jelentenek valamit egy házasságkötésnél.

– Az ilyen öregembereknek, mint maga, már csak fiatal nők valók. – Szindbád fia könyv nélkül tudta felmondani atyja leckéit. – *A fiatal nők öregembernek valók, akik már nem egykönnyen kaphatók bolondságra.*

– Mire jók a fiatal nők? Ostobaság – tiltakozott Szindbád, és a tükörbe pislantott. A szem alatt a szokott karikák, a has még lapos, de a bőr kis táskákba redőzik, a mellen az izom felpuhult, szivacsos. – *A fiatal nő ma, azt kell tapasztalnom, romantikus. Rábitná magát az első férjre, vagyis nyakába ül, dermedti a szívét és éjszaka rossz gondolatot gerjeszt.*

Szindbád azzal végigsimított szegény apadt gyomrán, s egy hajszál akadt a körme alá. Fölemelte, közel a szeméhez, még a szemüvegét is feltette – a sas szeme csak távlatnak való. Szép hosszú, éjfékete hajszál, selymes, az a fajta, ami lobog, ha fut, aki viseli.

Szindbád ekkor megölelte a fiát:

– Többet tanultál, mint hittem volna. De még egyet jegyezz meg. A régi időkben, amikor üzleteink miatt még sokféle eljártunk, az volt a szokás, *hogya valahol elvégeztük a dolgunkat, onnan lehetőleg sürgősen elutazzunk.*

Szindbád fia kipattant az ágyból, s magára kapdosta öltözékét. Egy pillantásnyi időre mégis megállt egyszer, és felkiáltott, ahogy nyilván Klein Sárikától tanulta még előző délután:

– És a Szerelem?